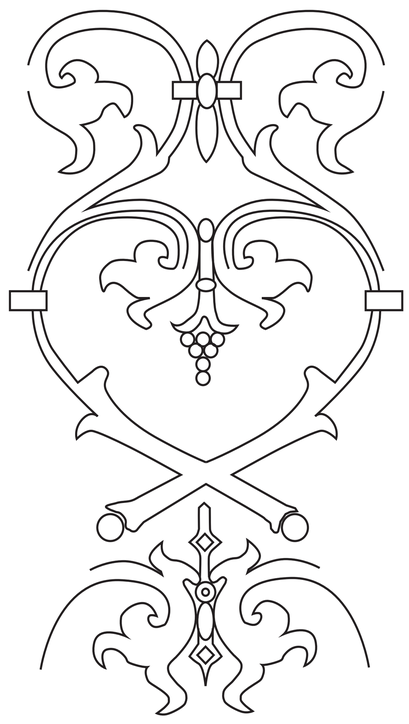
IGNACY DASZYŃSKI (1866–1936)
TRYBUN NIEPODLEGŁEJ

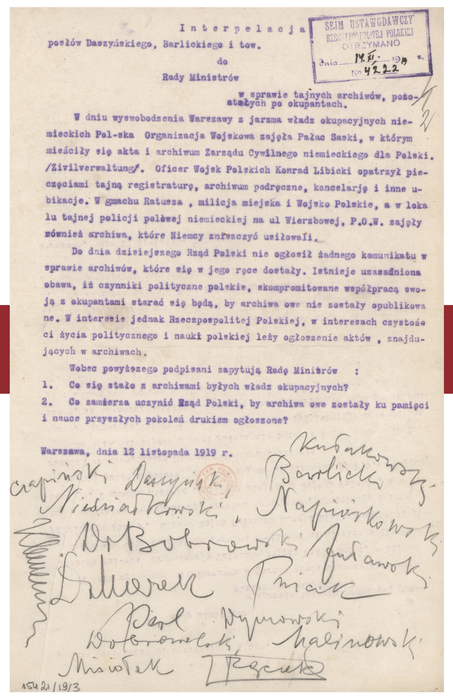
Ignacy Daszyński. Aut. Zygmunt Skwirczyński, ok. 1920 r.
Polona

Detal architektoniczny z kolumny w sali posiedzeń Sejmu Ustawodawczego

INTERPELACJE

W Sejmie Ustawodawczym Ignacy Daszyński wykorzystywał wnioski i interpelacje jako narzędzia kontroli rządu oraz walki o reformy społeczne. Wielokrotnie występował przeciwko nadużyciom władzy, czego przykładem były nieprawidłowości w Ministerstwie Poczt i Telegrafów, opisane w interpelacji z 14 października 1919 r. Głośnym echem odbiły się jego interwencje w sprawie zniesienia stanu wyjątkowego (m.in. w Zagłębiu Dąbrowskim), gdzie stanowczo protestował przeciwko represjom wobec robotników.
Składał także wnioski o parcelację wielkich majątków ziemskich bez odszkodowania lub za minimalną spłatą. Wnosił liczne projekty i zapytania dotyczące ochrony robotników, w tym ubezpieczeń chorobowych oraz obrony przed wyzyskiem.
Jedną z jego ważniejszych interpelacji, złożoną 12 listopada 1919 r. wraz z Hermanem Liebermanem i Norbertem Barlickim, była sprawa tajnych archiwów pozostałych po okupantach. Domagał się ich pełnego zabezpieczenia oraz jawności.
Daszyński był także autorem licznych interpelacji dotyczących rokowań pokojowych między Rosją a Polską (z 26 lutego 1919 r. oraz 8 stycznia 1920 r.), przypadków naruszenia nietykalności poselskiej (z 30 maja oraz 9 września 1919 r.), a także cenzurowania korespondencji parlamentarzystów (z 7 listopada 1919 r. oraz 18 lutego 1920 r.).

Interpelacja

posłów Daszyńskiego, Barlickiego i tow.

do

Rady Ministrów

w sprawie tajnych archiwów, pozostałych po okupantach.

SEJM USTAWODAWCZY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OTRZYMANO Dnia 14.XI.1919 r. No 4222

W dniu wyswobodzenia Warszawy z jarzma władz okupacyjnych niemieckich Pol-ska Organizacja Wojskowa zajęła Pałac Saski, w którym mieściły się akta i archiwum Zarządu Cywilnego niemieckiego dla Polski. /Zivilverwaltung/. Oficer Wojsk Polskich Konrad Libicki opatrzył pieczęciami tajną registraturę, archiwum podręczne, kancelarję i inne ubikacje. W gmachu Ratusza, milicja miejska i Wojsko Polskie, a w lokalu tajnej policji polowej niemieckiej na ul Wierzbowej, P.O.W. zajęły również archiwa, które Niemcy zniszczyć usiłowali.

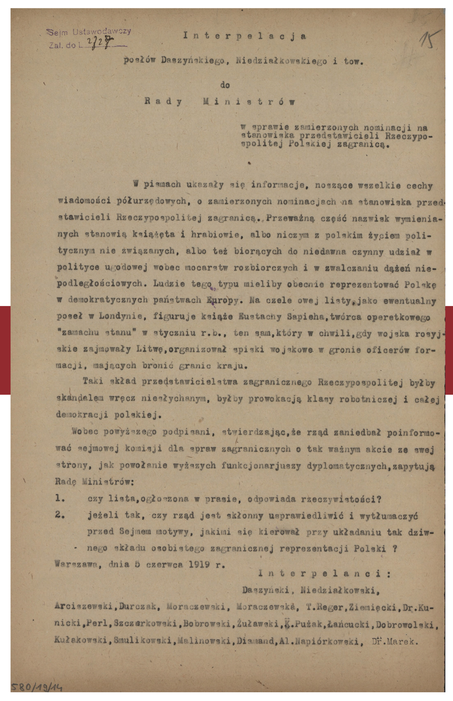
Do dnia dzisiejszego Rząd Polski nie ogłosił żadnego komunikatu w sprawie archiwów, które się w jego ręce dostały. Istnieje uzasadniona obawa, iż czynniki polityczne polskie, skompromitowane współpracą swoją z okupantami starać się będą, by archiwa owe nie zostały opublikowane. W interesie jednak Rzeczypospolitej Polskiej, w interesach czystości życia politycznego i nauki polskiej leży ogłoszenie aktów, znajdujących w archiwach.

Wobec powyższego podpisani zapytują Radę Ministrów:

1. Co się stało z archiwami byłych władz okupacyjnych?
2. Co zamierza uczynić Rząd Polski, by archiwa owe zostały ku pamięci i nauce przyszłych pokoleń drukiem ogłoszone?

Warszawa, dnia 12 listopada 1919 r.

Interpelacja posłów Daszyńskiego, Barlickiego i tow. do Rady Ministrów w sprawie tajnych archiwów, pozostałych po okupantach, 1919 r.
Archiwum Akt Nowych

Sejm Ustawodawczy Zał. do l. 2727

Interpelacja

posłów Daszyńskiego, Niedziałkowskiego i tow.

do

Rady Ministrów

w sprawie zamierzonych nominacji na stanowiska przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą.

W pismach ukazały się informacje, noszące wszelkie cechy wiadomości półurzędowych, o zamierzonych nominacjach na stanowiska przedstawicieli Rzeczypospolitej zagranicą. Przeważną część nazwisk wymienianych stanowią książęta i hrabiowie, albo niczym z polskim życiem politycznym nie związanych, albo też biorących do niedawna czynny udział w polityce ugodowej wobec mocarstw rozbiorczych i w zwalczaniu dążeń niepodległościowych. Ludzie tego typu mieliby obecnie reprezentować Polskę w demokratycznych państwach Europy. Na czele owej listy, jako ewentualny poseł w Londynie, figuruje książe Eustachy Sapieha, twórca operetkowego "zamachu stanu" w styczniu r.b., ten sam, który w chwili, gdy wojska rosyjskie zajmowały Litwę, organizował spiski wojskowe w gronie oficerów formacji, mających bronić granic kraju.

Taki skład przedstawicielstwa zagranicznego Rzeczypospolitej byłby skandalem wręcz niesłychanym, byłby prowokacją klasy robotniczej i całej demokracji polskiej.

Wobec powyższego podpisani, stwierdzając, że rząd zaniedbał poinformować sejmowej komisji dla spraw zagranicznych o tak ważnym akcie ze swej strony, jak powołanie wyższych funkcjonarjuszy dyplomatycznych, zapytują Radę Ministrów:

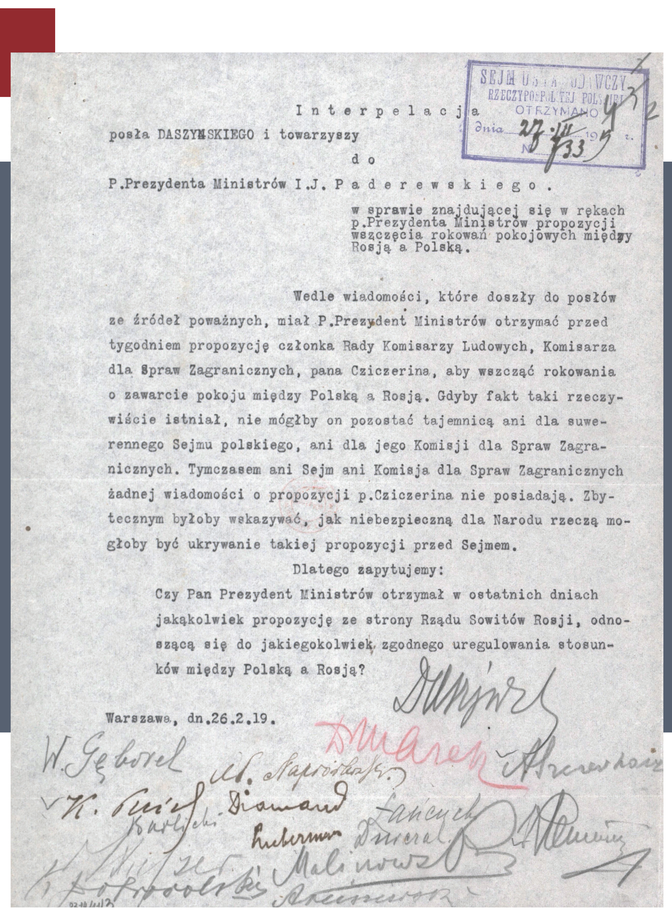
1. czy listy, ogłoszona w prasie, odpowiada rzeczywistości?
2. jeżeli tak, czy rząd jest skłonny usprawiedliwić i wytłumaczyć przed Sejmem motywy, jakimi się kierował przy układaniu tak dziwnego składu osobistego zagranicznej reprezentacji Polski?

Warszawa, dnia 5 czerwca 1919 r.

Interpelanci:

Daszyński, Niedziałkowski, Arciszewski, Durczak, Moraczewski, Moraczewska, T.Heger, Ziemięcki, Dr.Kuniecki, Perl, Szczerkowski, Dobrowski, Żuławski, S.Puzak, Łańcucki, Dobrowolski, Kuźkowski, Szulikowski, Malinowski, Diamand, Al.Napiórkowski, Dr.Marek.

Interpelacja posłów Daszyńskiego, Niedziałkowskiego i tow. do Rady Ministrów w sprawie zamierzonych nominacji na stanowiska przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą, 1919 r.
Archiwum Akt Nowych

Interpelacja

posła DASZYŃSKIEGO i towarzyszy

do

P.Prezydenta Ministrów I.J. Paderewskiego.

w sprawie znajdującej się w rękach p.Prezydenta Ministrów propozycji wszczęcia rokowań pokojowych między Rosją a Polską.

SEJM USTAWODAWCZY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OTRZYMANO Dnia 27.II.1919 r. No 1331

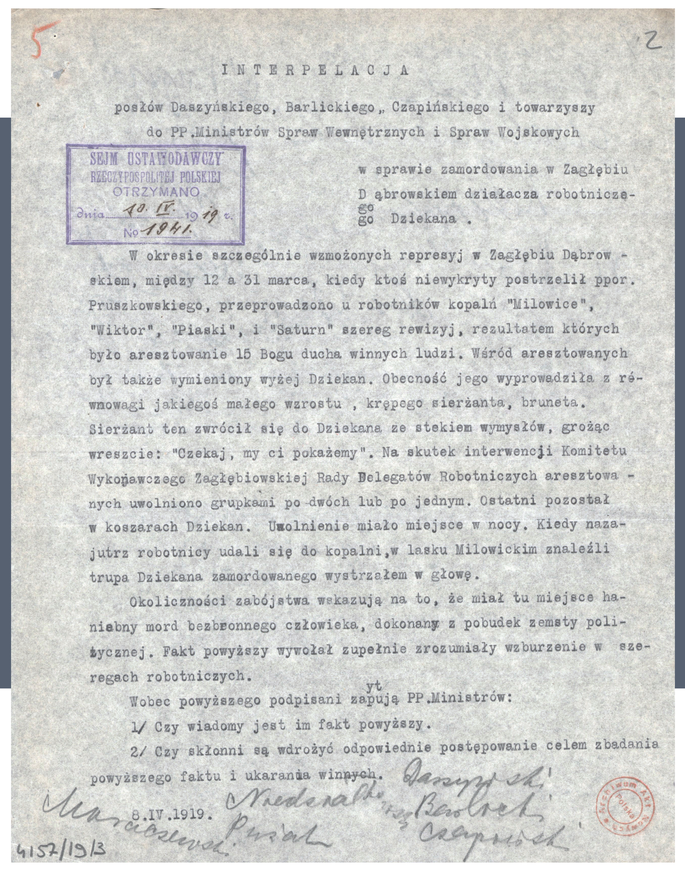
Wedle wiadomości, które doszły do posłów ze źródeł poważnych, miał P.Prezydent Ministrów otrzymać przed tygodniem propozycję członka Rady Komisarzy Ludowych, Komisarza dla Spraw Zagranicznych, pana Cziczerina, aby wszcząć rokowania o zawarcie pokoju między Polską a Rosją. Gdyby fakt taki rzeczywiście istniał, nie mógłby on pozostać tajemnicą ani dla suwerennego Sejmu polskiego, ani dla jego Komisji dla Spraw Zagranicznych. Tymczasem ani Sejm ani Komisja dla Spraw Zagranicznych żadnej wiadomości o propozycji p.Cziczerina nie posiadają. Zbytecznym byłoby wskazywać, jak niebezpieczną dla Narodu rzeczą mogłoby być ukrywanie takiej propozycji przed Sejmem.

Dlatego zapytujemy:

Czy Pan Prezydent Ministrów otrzymał w ostatnich dniach jakąkolwiek propozycję ze strony Rządu Sowitów Rosji, odnoszącą się do jakiegokolwiek zgodnego uregulowania stosunków między Polską a Rosją?

Warszawa, dn.26.2.19.

Interpelacja posła DASZYŃSKIEGO i towarzyszy do P. Prezydenta Ministrów I.J. Paderewskiego w sprawie [...] wszczęcia rokowań pokojowych między Rosją a Polską, Warszawa, 26.02.1919 r.
Archiwum Akt Nowych

INTERPELACJA

posłów Daszyńskiego, Barlickiego, Czapińskiego i towarzyszy

do PP.Ministrów Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych

SEJM USTAWODAWCZY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OTRZYMANO Dnia 10.IV.1919 r. No 1941

w sprawie zamordowania w Zagłębiu Dąbrowskiem działacza robotniczego Dziekana.

W okresie szczególnie wzmożonych represyj w Zagłębiu Dąbrowskiem, między 12 a 31 marca, kiedy ktoś niewykryty postrzelił ppor. Pruszkowskiego, przeprowadzono u robotników kopalń "Milowice", "Wiktor", "Piaski", i "Saturn" szereg rewizyj, rezultatem których było aresztowanie 15 Bogu ducha winnych ludzi. Wśród aresztowanych był także wymieniony wyżej Dziekan. Obecność jego wyprowadziła z równowagi jakiegoś małego wzrostu, krępego sierżanta, bruneta. Sierżant ten zwrócił się do Dziekana ze stekiem wymysłów, grożąc wreszcie: "Czekaj, my ci pokażemy". Na skutek interwencji Komitetu Wykonawczego Zagłębiowskiej Rady Delegatów Robotniczych aresztowanych uwolniono grupkami po dwóch lub po jednym. Ostatni pozostał w koszarach Dziekan. Uwolnienie miało miejsce w nocy. Kiedy nazajutrz robotnicy udali się do kopalni, w lasku Milowickim znaleźli trupa Dziekana zamordowanego wystrzałem w głowę.

Okoliczności zabójstwa wskazują na to, że miał tu miejsce haniebny mord bezbronnego człowieka, dokonany z pobudek zemsty politycznej. Fakt powyższy wywołał zupełnie zrozumiały wzburzenie w szeregach robotniczych.

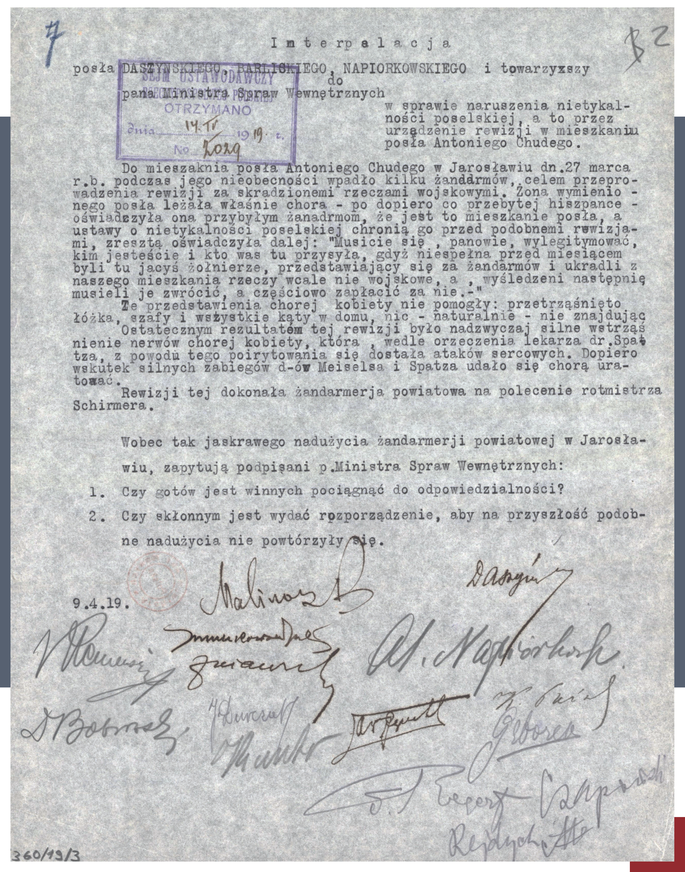
Wobec powyższego podpisani zapują PP.Ministrów:

1/ Czy wiadomy jest im fakt powyższy.

2/ Czy skłonni są wdrożyć odpowiednie postępowanie celem zbadania powyższego faktu i ukarania winnych.

8.IV.1919.

INTERPELACJA posłów Daszyńskiego, Barlickiego, Czapińskiego i towarzyszy do PP. Ministrów Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych w sprawie zamordowania w Zagłębiu Dąbrowskim działacza robotniczego *Dziekana*. Warszawa, 8.04.1919 r.
Archiwum Akt Nowych

Interpelacja

posła DASZYŃSKIEGO, BARLICKIEGO, NAPIÓRKOWSKIEGO i towarzyszy

do

pana Ministra Spraw Wewnętrznych

w sprawie naruszenia nietykalności poselskiej, a to przez urządzenie rewizji w mieszkaniu posła Antoniego Chudego.

SEJM USTAWODAWCZY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ OTRZYMANO Dnia 14.IV.1919 r. No 2029

Do mieszkania posła Antoniego Chudego w Jarosławiu dn.27 marca r.b. podczas jego nieobecności wpadło kilku żandarmów, celem przeprowadzenia rewizji za skradzionemi rzeczami wojskowymi. Żona wymienionego posła leżała właśnie chora - po dopiero co przebytej hiszpance - oświadczyła ona przybyłym żandarmom, że jest to mieszkanie posła, a ustawy o nietykalności poselskiej chronią go przed podobnemi rewizjami, zresztą oświadczyła dalej: "Musicie się, panowie, wylegitymować, kim jesteście i kto was tu przysyła, gdyż niespełna przed miesiącem byli tu jacyś żołnierze, przedstawiający się za żandarmów i ukradli z naszego mieszkania rzeczy wcale nie wojskowe, a, wyśledzeni następnie musieli je zwrócić, a częściowo zapłacić za nie."

Te przedstawienia chorej kobiety nie pomogły: przetrząśnięto łóżka, szafy i wszystkie kąty w domu, nic - naturalnie - nie znajdując. Ostatecznym rezultatem tej rewizji było nadzwyczaj silne wstrząśnienie nerwów chorej kobiety, która, wedle orzeczenia lekarza dr.Spałtza, z powodu tego poirytowania się dostała ataków sercowych. Dopiero wskutek silnych zabiegów d-ów Meiselsa i Spałtza udało się chorą uratować.

Rewizji tej dokonała żandarmerja powiatowa na polecenie rotmistrza Schirmera.

Wobec tak jaskrawego nadużycia żandarmerji powiatowej w Jarosławiu, zapytują podpisani p.Ministra Spraw Wewnętrznych:

1. Czy gotów jest winnych pociągnąć do odpowiedzialności?
2. Czy skłonnym jest wydać rozporządzenie, aby na przyszłość podobne nadużycia nie powtórzyły się.

9.4.19.

Interpelacja posła DASZYŃSKIEGO, BARLICKIEGO, NAPIÓRKOWSKIEGO i towarzyszy do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie naruszenia nietykalności poselskiej... Warszawa, 9.04.1919 r.
Archiwum Akt Nowych